

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IX. Ad audientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Sedi Apostolicæ præstiti, de non alienando, alienationis contractum super talibus celebrare non possit. Respondet Papa, sive intelligantur esse de mensa, sive non esse, consultius fore, ut non alienentur; si tamen possessiones minus utiles Ecclesiæ videantur, eas pro utilioribus, cum fratrum suorum vel majoris partis consensu, alienandi, vel permutandi liberam habet facultatem.

SUMMARIUM.

1. De mensa Prælati censentur possessiones, quarum ipse redditus percipit.
2. Quando fundus aliquis censetur de mensa Episcopi, vel Prælati.

Notandum primò. Possessiones, quarum redditus Prælati percipere solet, censentur esse de mensa ejus, & ideo alienari prohibita. Videri potest *Innoc. hic & Molina disp. 468. n. 20.* ubi explicat, possessiones dici de mensa Ecclesiæ, quæ pertinent ad sustentationem Prælati, Conventualium, ministrorum, pauperum, & uno verbo, qui de Ecclesiæ redditibus vivere debent; sin autem redditus possessionum divisi sint, tunc etiam mensas diversas censeri, ut alia sit Episcopalis, alia capitularis &c. Hinc resolvitur, si ager feudalis, aut emphyteuticus per mortem, vel delictum coloni ad Ecclesiam reversus sit, atque Prælati per annum non concesserit alteri, sed ipsemet coluerit, quod censetur incorporatus mensæ, ita, ut alienari liberè non possit, secundum *Archidiaconum, & Abb. hic. n. 10.* & videri potest *Bart. in L. ult. n. 8. de bonis vacantibus lib. 10.* ubi alias considerationes affert, videlicet si fundus reversus per officiales ad hoc deputatos inscriptus sit inter possessiones de mensa *L. si quando C. eodem tit.* vel si Prælati declararit, quod velit esse de mensa, alioquin verò, si ager, cujus dominium utile alienatum fuerat, ad Ecclesiam revertatur, eademque alienandi causa cum Ecclesiæ utilitate perseveret, non censetur facta

incorporatio, sed ager in eodem statu permanere, ita, ut vigore primæ infeudandi, aut in emphyteusin dandi ordinationis eorum simili modo alteri personæ idonee concedi possit, prout hic *Innoc. explicat 2. provenientes. And. n. 5. Abb. n. 11.* ubi dicit, quod hæc non censetur alienatio, sed executio ordinationis antiquæ.

Sin autem donatione, hereditate, legato, aliòve acquirendi titulo res de novo Ecclesiæ acquiratur, statim incorporata esse censetur hoc ipso, quod dominium Ecclesiæ acquisitum sit, prout hic *Innoc. significat, & clarè docet Abb. n. 12.* cum verò Prælati sine Capituli consensu, & alijs solemnitatibus renuntiare possit hereditati, aut legato, tractavi in *tit. c. 10. n. 1.*

Notandum secundò. Tameñ Prælati jurarit, se res Ecclesiæ non alienaturum, potest tamen alienare ex causa necessitatis, aut utilitatis, & cum consensu Capituli, nam juramentum circa materiam juris intelligitur secundum terminos juris, & illud restringitur ad illicitam alienationem.

CAPITULUM IX.

Ad audientiam.

PARAPHRASIS.

Intellexerat Cælestinus III. Exoneratis Canonicos quosdam Ecclesiæ Exoneratis prædia in damnum ipsius alijs incommotis Canonicis, in perpetuum locatis agricolis: ideò mandat Episcopo Censensu, si ita esse cognoverit, ut locatos istas tanquam illegitimas revocet, & aliter non possint revocari prædia, nisi pensiones pecuniariæ, quas agricolæ solverunt, eisdem restituantur, Canonici locatores ad pecunias solvendas, tantum appellacione, compellat.

SUMMARIUM.

1. Prædia Ecclesiæ inter Canonicos distributa non possunt in perpetuum locari sine juris solemnitatibus.

Accipiens prædium Ecclesiæ illegitimè alienatum in pœnam pretium amittit, nisi bona fidei emptor fuerit, aut de evictione caverit, quibus in casibus à malè alienante repetere pretium potest.

Notandum primò. In quibus Ecclesijs præbendæ distinctæ sunt, & singulis Canonicis assignata prædia, non possunt Canonici singuli ea in perpetuum locare, sine juris solemnitatibus, & Capituli consensu, ac superioris licentia; nam hæc prædia, quo ad proprietatem non sunt beneficiarj v. g. Canonici, sed sunt Ecclesiæ; usufructus autem tantum pertinet ad beneficiarium. Notum autem est, quòd locatio expirat per mortem usufructuarij, quia resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis. *L. lex. ff. de pignoribus.* Et hæc ratio ostendit, quòd si beneficiarius prædium præbendæ suæ etiam ad paucos tantum annos v. g. sex, locaverit sine auctoritate legitima, ante finitum tempus moriatur, locatio revocetur, prout hic docet *Abb. n. 2.*

Notandum secundò. Qui Ecclesiasticum prædium contra jura seu illegitimè alienatum accepit, in pœnam, pretium, aut pensionem amittere debet, *argum. hujus* & habetur in *L. jubemus 14. §. sane C. de sacrosanctis Ecclesijs.* Si tamen bonæ fidei emptor, aut conductor solvit, repetere potest ab eo, qui secum contraxit, videlicet Beneficiario, aut Prælato. *Argum. L. si fundum 27. C. de evictionibus.* Imò etiam ab Ecclesiâ, quatenus inde locupletior facta est, *i. de deposito.* cum æquitas non permittat aliquem cum alterius detrimento fieri locupletiores *L. nam hoc. 14. ff. de conditione indebiti,* & tradit *Gl. in cit. §. sane.* Sed et si malâ fide, sive sciens emiserit, aut conduxerit quis Ecclesiasticum prædium, si tamen de evictione pactus est, si bique cavit, pretium, vel pensionem solutam recuperare potest ab alienante v. g. Prælato *cit. L. si fundum,* & sumitur *ex hoc c.* quando generatim dicitur, si pensio soluta

colonis restitui debeat, ad ejus refusionem compellendum esse alienantem, quia delictum personæ non debet in damnum Ecclesiæ redundare *reg. 76. in 6.*

CAPITULUM X.

Possessiones.

PARAPHRASIS.

Episcopus non debet alienare possessiones ad mensam suam, vel Capituli sui pertinentes: neque Ecclesias, in quibus Monachi ministrare consueverunt, Clericis vel Laicis assignare.

SUMMARIUM.

Beneficia regularia non debent conferri Clericis secularibus.

Notandum primum. Possessiones, quæ mensæ Episcopali, vel Capitulari incorporatæ sunt, alienari non debent *c. ut super 8. hoc tit.*

Notandum secundum. Ecclesiæ & beneficia regularia, seu quæ longissimo tempore à regularibus administrabantur, non debent ab Episcopo Clericis secularibus attribui, multò minus Laicis; consentit *c. cum de beneficio 5. de præbendis in 6.* ubi id docui. Idemque sentiendum est, si regularia beneficia jure devolutionis conferantur *Clement. unica de supplenda negligentia,* &c. ibi: *quæ consueverunt per seculares Clericos gubernari, secularibus Clericis, aliâ verò, quæ Religiosis duntaxat committi sunt solita, vel conferri, Religiosis monasteriorum conferendo;* ex quo regulam colligit *Abb. hic in fine c.* quod non major est potestas in eo, qui successit, quàm in eo, qui neglexit.

CAPITULUM XI.

Ad nostram.

PARAPHRASIS.

Cùm monasterium Tusense maximis debitis gravatum esset, Abbas, & Conventus

Gg ;

tus